

[Justitsministeren.]

om at foretage prøve med de gængse typer af knallerter. Disse prøver, der foretages med bistand af teknologisk institut, er endnu ikke afsluttet, men de resultater, der hidtil foreligger, tyder ikke på, at det er rigtigt, at hastighedsbegrænsningen ikke overholdes.

Jeg har herefter ikke yderligere bemærkninger at gøre til lovforslagets enkelte bestemmelser. Det er mit håb, at forslaget må få en velvillig modtagelse i det høje ting, og at tinget vil være enigt i, at det er vigtigt, at forslaget snarest vedtages, idet man herved skulle have et bedre våben i kampen mod færdselsulykkerne. Men det er klart, at lovens gennemførelse ikke løser alle problemer. Det er således særdeles vigtigt, at der gøres en indsats for at udbrede kendskabet til og forståelsen af færdselsreglerne. Rådet for større færdselssikkerhed udfører på dette område et påskønnelsesværdigt arbejde, og det forekommer naturligt, at de nye regler benyttes til en intensivisering af dette arbejde. Måske bør man overveje udsendelse af en populær fremstilling af de vigtigste færdselsregler til samtlige husholdninger.

Også spørgsmålet om politiets kontrol med, at færdslen sker på forsvarlig måde, er særdeles vigtigt. Det er min opfattelse, at politiets arbejde på dette område er af meget stor betydning, og der er i justitsministeriet overvejelser i gang om på længere sigt at udvide færdselskontrollen på vejene.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale lovforslaget til det høje tings velvillige og efter omstændighederne hurtige behandling.

Formanden: Eksemplarer af det nu fremsatte lovforslag vil blive omdelt.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om udlån til statshusmandsbrug m. m.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 173; fremsættelsen findes i tidenden sp. 797).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Chr. Rasmussen: Da vi i sidste folketingssamling behandlede udlånsloven, som

skulle gælde for indeværende finansår, var der året forud konstateret en prisstigning i byggeomkostningerne på ca. 1 pct. Denne stigning var imidlertid så lille, at man ikke dengang foreslog nogen forhøjelse af lånesatserne. Jeg udtrykte dengang en vis betænkelighed, fordi man måtte regne med en prisstigning navnlig på dette byggeri, grundet på ophævelsen af maksimalprisen på dansk bygningstræ. Denne ophævelse havde medført en prisstigning på ca. 40 pct. på disse materialer.

Det har da også medført, at man i indeværende år har konstateret en stigning på 4 pct. i byggeomkostningerne, så at den samlede stigning i byggeomkostningerne, siden lånene sidst blev forhøjet, er 5,5 pct. Den forhøjelse, der nu foreslås, nemlig 2 000 kr. på alle byggelånsatser, giver nogenlunde dækning for denne prisstigning. Der er blot det triste moment i sagen, at den, der bygger i indeværende år, selv har måttet dække denne prisstigning, i de fleste tilfælde vel nok ved privat gældsstiftelse, hvad der i alle tilfælde vil forøge de økonomiske vanskeligheder, ikke alene i starten, men også nogle år fremover. Det ville være ønskeligt, om man kunne finde frem til en udligning, så at det ikke blev ganske enkelte årgange, det gik ud over. Det kunne efter min formening lade sig gøre ved at fastsætte lånegrænserne lidt lavere og så regulere med efterbevilling, når prisberegningerne for de pågældende år forelå.

Lovforslaget giver mig iøvrigt ikke anledning til mange bemærkninger. Når de samlede bevillinger foreslås uforandret, men byggelånene foreslås forhøjet, må resultatet deraf naturligvis blive en lidt mindre udstykning. En nøje bedømmelse heraf på nuværende tidspunkt lader sig imidlertid ikke gøre, men et vist grundlag for bedømmelse kan vel udledes ved en sammenligning med indeværende års udstykning.

Der er i indeværende år bevilget lån til 101 nye brug på statsjord og til 66 på privat indkøbt jord + 16 gartnerier. Der er efter denne lov, hvor der er tale om de såkaldte gammellovsbrug, indtil nu indkommet 115 ansøgninger om lån til husmandsbrug og 20 om lån til gartnerier, altså noget mindre end i fjor, men der kan selvfølgelig i de måneder, der er tilbage, komme endnu nogle stykker.

[Chr. Rasmussen.]

Til husmandsbrug på statsjord er der 357 ansøgere. Hvor mange af disse der kan komme i betragtning, er naturligvis først og fremmest afhængigt af, hvor megen jord der er til rådighed, men der er næppe grundlag for at regne med flere end sidste år.

Jeg vil gerne benytte lejligheden til et par bemærkninger om byggeprisernes forskellighed i de forskellige amter. Argumentet, man i almindelighed stilles overfor, når dette spørgsmål er på tale, er en højere arbejds løn forskellige steder. Dette lader sig naturligvis ikke afvise i de tilfælde, hvor der i lønoverenskomsten er tale om zonegrænser, men jeg er ikke altfor sikker på, at det er det eneste, der gør sig gældende. Jeg har ved besigtigelse af mange nyopførte husmandsbrug over hele landet set, at der er meget stor forskel på de dimensioner af træ, der kræves anvendt i dette byggeri. Det kan i hvert fald ikke bestrides, at den tagkonstruktion, man anvender mange steder i Jylland, er betydelig svagere end den, man har lov at anvende f. eks. på Sjælland. Dette medfører selvfølgelig en forskel i byggeomkostningerne. Jeg har ikke hermed villet kritisere det jyske byggeri, det mangler jeg sagkundskab til, men jeg må umiddelbart vurdere det sådan, at hvad der kan holde det ene sted, må også kunne holde det andet. Løvrigt er jeg ikke utilbøjelig til at tro, at et udvidet arkitekttilsyn ville være ønskeligt i det lange løb.

Lad mig til slut nævne den eneste principielle ændring, der er i det foreliggende lovforslag i forhold til sidste års udlånslov, nemlig at gartnerier kan anvende etableringslån til indkøb af kedler og varmeinstallation i drivhusene. Dette anser jeg for meget betydningsfuldt, ikke mindst for smågartnerierne i byernes nærhed, da drivhusene er livsnerven i disse små virksomheder, og jeg vil meget anbefale denne ændring.

Med disse få bemærkninger vil jeg anbefale det foreliggende lovforslag til hurtig og velvillig behandling.

Niels Eriksen: Det er rigtigt, som det ærede medlem hr. Chr. Rasmussen sagde, at forhøjelsen af udlånslovens satser er en følge af de stigende byggeomkostninger. Vi

har ikke noget at indvende imod, at man forhøjer disse satser. Det er vist nødvendigt.

Vi kan godkende, at ansøgere, som har placeret deres penge i besætning og inventar i stedet for at have rede penge, får mulighed for at få etableringslån. Vi lever i inflationens tidsalder — så kan man synes, at det er godt eller dårligt, men det har vi i hvert fald gjort i mange år — og derfor er det vist ikke de ufornuftige, der anbringer pengene i noget fast, som der her til en vis grad er tale om.

Vi kan også gå med til, at der gives etableringslån til drivhusgartnerierne, selvom vi er noget betænkelige ved at komme ind på dette, for det kan blive meget omfattende, hvis der virkelig skal gives en sådan mulighed fremover for dem, der ønsker det. Der står jo imidlertid „undtagelsesvis“ i forslaget, og det hæfter vi os ved.

Vi kan ligeledes godkende, at der bliver mulighed for at få byggelån for de husmænd, der har købt tillægsjord og betalt den selv. Det er klart, at når de får mere jord, trænger bygningerne til en tilsvarende udvidelse.

Vi er tilfredse med, at det samlede årlige rådighedsbeløb ikke er forhøjet. Det ville vel ikke være særlig hensigtsmæssigt at forhøje det på nuværende tidspunkt, da der er forskellige vanskeligheder, men så må man også konstatere, at resultatet af, at man forhøjer de enkelte lånebeløb, bliver, at færre kan komme i betragtning.

Jeg kan altså på mit partis vegne anbefale lovforslaget, men jeg gør det i virkeligheden med betænkelighed, fordi man ved denne lovgivning øger den forskelsbehandling, der finder sted med hensyn til de landmænd, der har trukket det heldige lod og er indenfor den gruppe, der får lånemuligheder, og dem, der er udenfor uden disse muligheder, og hvis vilkår i dag for manges vedkommende er af meget alvorlig økonomisk karakter, og som ikke kan se udvej for at skaffe de nødvendige driftsmidler i videste forstand. Derfor tror jeg ikke, vi kan fortsætte med stadig at udvide lånemulighederne for dem, der er indenfor, og samtidig sige, at de andre vil vi ikke have noget at gøre med. Enten må vi i fremtiden sørge for, at mulighederne er tilstede over en bredere front, eller også må vi indskrænke.

[Niels Eriksen.]

Jeg vil måske snarest være tilhænger af det sidste.

Fibiger: Jeg skal ikke ved denne lejlighed komme ind på en principiel drøftelse af hele udstykningsspørgsmålet og favoriseringen af nogle enkelte, der skal sætte bo, i forhold til de mange, der må klare sig selv. Jeg tror imidlertid, at dette spørgsmål snart må tages op til en almindelig overvejelse og drøftelse i en større sammenhæng. Jeg er klar over, at hvis man fortsat skal følge de linier, man hidtil har fulgt, er denne lov nødvendig på grund af de stigende byggeomkostninger.

Mit parti har tidligere stillet forslag om nedsættelse af et udvalg eller en kommission til overvejelse af de nye forhold og den nye struktur indenfor landbruget, som udviklingen, bl. a. mekaniseringen, har ført med sig, og jeg forbeholder mig, at vi senere kommer tilbage til hele problemet, således som vi tidligere fra konservativ side har givet tilkende at vi ønskede det behandlet.

De ændringer, der her foreslås, vil mit parti gå med til, både forhøjelsen af byggelåne og ændringen vedrørende etableringslån. På mit partis vegne skal jeg derfor give tilslutning til, at det foreliggende lovforslag bliver ført igennem. Vi har ikke noget ønske om udvalgsbehandling, idet vi finder, at denne sag ligger klar, hvorimod vi naturligvis ønsker at se nærmere på de andre lovforslag vedrørende landbruget, der senere kommer til behandling.

Aage Fogh: Jeg kan på mit partis vegne anbefale, at vi vedtager det foreliggende lovforslag. Også jeg mener, at det kan vedtages uden udvalgsbehandling, hvis der ikke fra anden side udtrykkes ønske om en sådan. Hvis vi får en udvalgsbehandling, er der dog et par ting, jeg gerne vil have oplysning om, bl. a. på hvilket grundlag den 5 pct.s stigning i byggeomkostningerne er konstateret. Jeg vil tro, at der er nogen interesse for dette spørgsmål, idet der kan være tvivl om, hvorvidt dette tal er i overensstemmelse med de erfaringer, vi har på andre områder vedrørende byggevirksoheden.

Jeg vil gerne gøre et par bemærkninger,

ikke om lovforslaget, men om administrationen af jordlovene i almindelighed; det er min erfaring, at den stadigvæk ikke er helt tilfredsstillende. Det varer i mange tilfælde ganske overordentlig længe, før de pågældende handler kommer i orden. Jeg kan nævne som eksempel, at en mand, der for 1½ år siden solgte sin ejendom til jordlovsudvalget, endnu ikke har fået sine penge. Jeg skal ikke på nuværende tidspunkt prøve på at afgøre, hvor fejlen ligger, men at det er en fejl, at der kan gå år, inden pengene kommer til udbetaling, er givet. En af de store fordele ved at sælge til jordlovsudvalget skulle netop være, at det er en kontant betaler. Derfor vil jeg gerne rejse spørgsmålet overfor den højtærede landbrugsminister, ligesom jeg tidligere har gjort det.

Der kunne måske være grund til at drage en sammenligning mellem vilkårene for de unge landmænd, der får brug efter denne lovgivning, og dem, der køber i det frie marked. Det er egentlig mit indtryk, at vor interesse i for stor udstrækning samler sig om det par hundrede stykker, der er så heldige at få brug efter jordlovene, og at vi viser for lidt interesse for de titusinder, der skal købe frit. Det er kun nogle få dage siden, jeg stod overfor et ungt par i Jylland, der gennem 10 år havde arbejdet på en herregård og opsparet 20 000 kr. og nu mente, de havde chancer for at købe et husmandsbrug, de kunne leve af; men end ikke et statshusmandsbrug var de i stand til at købe med en udbetaling på 20 000 kr. i det frie marked, hvor brug af den art ville koste 60 000—70 000 kr. Jeg tror ikke, at man noget sted indenfor vore realkreditinstitutioner i dag kan låne mere end en trediedel af købesummen, og så rækker de 20 000 kr. jo ikke til. Men jeg tror altså, at vi skal interessere os noget mere for de landmænd, der skal købe i frit marked, og ikke udelukkende samle interessen om dem, der køber efter jordlovene.

Jeg anbefaler det foreliggende lovforslag.

Fuglsang: Ja, også jeg kan på det kommunistiske partis vegne tilsige støtte til det foreliggende forslag til lov om udlån til statshusmandsbrug m. m., men jeg vil samtidig tilføje, at det betyder ikke, at jeg er helt tilfreds med det, og jeg vil næsten tro,

[Fuglsang.]

at den højtærede minister heller ikke er det, men det skal jeg ikke komme mere ind på ved denne lejlighed.

Lovforslaget drejer sig stort set om en fortsættelse af den hidtidige lovgivning. De første ændringer: forhøjelse af byggelån i samme grad, som byggeomkostningerne er steget, muligheden for i visse tilfælde at yde byggelån til husmænd, der selv har købt deres tillægsjord, og til at yde etableringslån til ansøgere, som har anbragt deres egne midler i besætning og inventar, kan jeg tiltræde. Der er bare det ved det, at vel er alle disse ting både udmærkede og påkrævede, men mon ikke det vil komme til at knibe med penge til disse nye udlån, idet de midler, som ialt er stillet til rådighed, ikke er sat i vejret i samme tempo, som man nu forøger lånemulighederne med hensyn til de enkelte udgifter, tværtimod er det samlede årlige rådighedsbeløb uændret. Det vil sige, at denne lovgivning endnu mindre, end det tidligere var tilfældet, vil være i stand til at dække det behov, der skulle dækkes.

Sagen er jo den, at man med den hidtidige lovgivning end ikke har været i stand til at erstatte de ejendomme, som er blevet opslugt af byernes vækst, af mere eller mindre lovlige nedlæggelser og ved de militære anlæg. Vi har set, hvordan antallet af ejendomme er gået tilbage i de senere år, og vi har også set følgen heraf: en masseflugt af unge mennesker fra landet ind til byerne, en flugt, der i høj grad skyldes, at de unge i nogen grad mister interessen for at sætte ind på et erhverv, som ikke kan give dem nogen fremtid. Jeg forstår ikke, at man stadigvæk fortsætter ad denne bane. Jeg ved godt nok, at man vil sige, at politik er det muliges kunst, og at det ikke er muligt at få alle partier med til mere, end man har nået i øjeblikket. Men hvis man lægger hånden på hjertet, har man så nogensinde ventet, at f. eks. venstre og konservative ville gå med til en sådan politik, som virkelig er nødvendig, set udfra et husmands- og landarbejdersynspunkt? Der har ikke været nogen

som helst grund til at vente det, men det er heller ikke nødvendigt; det behøver ikke nødvendigvis at være venstre og konservative, som afgør, hvilken jordlovgivning der skal være her i landet, også uden dem er der parlamentarisk basis for at føre en anden og bedre politik, sådan som husmandsbevægelsen har stillet krav om det på sine repræsentative møder. Vort parti kan man i så henseende til enhver tid regne med.

Jeg vil altså støtte det foreliggende lovforslag, men jeg finder ikke de foreslåede ændringer tilstrækkelige, og jeg føler mig overbevist om, at der findes mange andre end mig, som i den nærmeste fremtid venter at høre nyt fra den højtærede landbrugsminister.

Oluf Pedersen: Jeg skal også anbefale lovforslaget, selvom jeg beklager, at vi her i landet snart er nået til, at alt byggeri skal ske med statsstøtte, fordi det er blevet så dyrt at bygge; men når det er blevet så dyrt, skyldes det delvis denne statsstøtte. Vi må se, om vi engang kan nå frem til at klare jordspørgsmålet på en sådan måde, at jorden kan overtages, imod at man svarer jordrente til fællesskabet, uden at man skal betale købesummen til kapitalmagten, og således at bygningerne kan finansieres enten gennem jordfonden, der jo er oprettet til det brug, eller ved private lån.

Når man ser på de finansielle forhold for dansk landbrug, er de jo temmelig mærkelige. Vi har efter den sidst foreliggende opgørelse en realkredit i dansk landbrug på 5½ milliard kr. Formålet med denne realkredit er egentlig, at den skal finansiere bygninger og besætning. Ser man så på, hvordan denne finansiering forholder sig til jordværdien, er jordværdien for dansk landbrug 4 milliarder kr., medens jordens handelsværdi i dag sandsynligvis er 5½ milliard kr. Det vil sige, at al den realkredit, man har til rådighed, i virkeligheden ikke strækker længere end til at finansiere naturværdierne eller de samfundsskabte værdier. De institutioner, der skulle finansiere kreditgivnin-

[Oluf Pedersen.]

gen indenfor dansk landbrug, især altså bygninger og besætning, har fuldstændig måttet svigte denne opgave, fordi man ikke har løst jordspørgsmålet på en anden måde, men stadig bruger jorden som et pant.

Det er også givet, at den ordning, man har i dag, er til stor gene for hele det skifte, der skal ske generationerne imellem; de unge kommer ud i altfor stor en risiko, og nu skal man måske i løbet af de kommende år se, hvorledes de, der har købt ejendom, kommer ud for ganske meningsløse vanskeligheder, fordi man ikke har været i stand til at løse det så vigtige jordspørgsmål. Men det kommer vi forhåbentlig snart til at behandle.

Jeg skal anbefale forslaget til behandling i et udvalg, uden at jeg dog overvurderer dette forslags betydning for løsningen af jordspørgsmålet; det er kun en lille nødhjælp.

Landbrugsministeren (Smørum): Det ærede medlem hr. Niels Eriksen tilkendegav, at det var med nogen betænkelighed, partiet venstre gav tilslutning til lovforslaget. Jeg var ikke rigtig klar over, om det ærede medlems betænkelighed nærmere set ligger deri, at den kreds af unge landmænd, der kan komme i betragtning, skulle være for snæver. Hvis jeg har forstået det ærede medlem rigtigt, må jeg sige, at jeg på det nærmeste er enig med ham, for det er beklageligt, at så mange unge dygtige landmænd, som har kvalificeret sig ved uddannelse på faglige lærepladser, på landbrugsskoler o. s. v., og tillige ved opsparing i de unge år har vist, at de selv sætter noget ind på at blive selvstændige landmænd, ikke kan komme i betragtning, men bliver afvist. Jeg forstod så på det ærede medlem, at han anså det for en udvej, om man helt ophævede denne lovgivning for at undgå enhver forskelsbehandling. Jeg vil meget advare imod at gå den vej, for jeg tror nu alligevel, den har sin store betydning for vort land. Det har desværre gennem mange år været sådan, at en stor del velegnede landbrugere er rejst til byerne, fordi de ikke har haft mulighed for at komme i betragtning. Jeg tror ikke, denne flugt fra land til by bør forøges, sådan som forholdene ligger, tværtimod, men jeg har under de givne omstændigheder ikke ment, der var mulighed for at

nå videre ud med bevillingerne, end der har været mulighed for i det foregående år.

Det ærede medlem hr. Aage Fogh bad om under et eventuelt kommende udvalgsarbejde at få oplyst, hvorledes man er kommet frem til stigningen i byggeomkostningerne. Jeg er naturligvis villig til i et udvalg at give de oplysninger, jeg kan.

Der blev i år som så mange gange før fremsat nogle bemærkninger om jordlovsudvalgets langsomme administration. Det er jo en ministers opgave at forsvare de organer, som hører under hans område, men jeg må sige, at når det drejer sig om jordlovsudvalgets administration, er det en vanskelig opgave for en minister at forsvare den, for jeg må ud fra praktisk kendskab til disse ting erkende, at det er gået meget langsomt med at få ekspederet sagerne. Nu er der jo sket det, at jordlovsudvalget har fået en hel del flere ekspeditioner; formodentlig er det forklaringen. Jeg er ganske enig med det ærede medlem hr. Aage Fogh, når han udtaler sin beklagelse over, at det kan være et eller to år, før en mand får skøde på sin ejendom; det er rigtigt, at det er et forhold, vi ikke kan være bekendt indenfor vor administration. Jeg kan sige, at jeg vil gøre mit yderste for, at disse forhold kan blive ændret, så vi kan få en mere tilfredsstillende ordning på dette område.

Løvrigt er jeg i den glædelige situation at kunne takke samtlige ærede ordførere for deres uforbeholdne tilslutning til lovforslagets gennemførelse.

Niels Eriksen: Den højtærede landbrugsminister forstod af mine udtalelser og min betænkelighed, at jeg kunne tænke mig at lade være med at give min støtte til denne lovgivning. Nej, det kan jeg egentlig ikke; min betænkelighed skyldes dette — som jeg også vil tro den højtærede landbrugsminister undertiden spekulerer på — at vi opretholder en forskelsbehandling, som i virkeligheden bliver større og større for hver dag, der går, i takt med stigende vanskeligheder for etablering på alle andre områder. Når jeg i særlig grad har villet henlede opmærksomheden på dette forhold i dag — vi har jo tit snakket om disse spørgsmål i tinget — er det, fordi de almindelige lånemuligheder jo er meget vanskelige at finde frem til for dem, der har brug for dem. Jeg

[Niels Eriksen.]

tror, den højtærede landbrugsminister ud fra en almindelig betragtning må give mig ret i, at der her ligger et problem, som vi vist ikke kan komme uden om at måtte beskæftige os med i den kommende tid.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Chr. Rasmussen: Jeg tillader mig at foreslå, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om udlån til arbejderboliger på landet.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 181; fremsættelsen findes i tidenden sp. 798).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Bladt: Lovforslaget om udlån til arbejderboliger på landet, som her er til behandling, er næsten ord til andet en kopi af den gældende lov. Denne lovgivning har jo gennem årene fået enstemmig tilslutning i det høje ting, og dette må jo være udtryk for, at den af alle partier opfattes som en god lov, der svarer til sin hensigt. Jeg vil derfor tro, at også dette forslag vil få en let gang gennem tinget.

Den eneste ændring i lovforslaget, set i forhold til den gældende lov, er den, at maksimumsbeløbene til byggelån er forhøjet med 1 000 kr. Denne forhøjelse er begrundet i de højere byggeomkostninger. Da lovforslaget sidst var til behandling her i tinget, gav jeg udtryk for ønskeligheden af, at disse lånesatser blev forhøjet, men jeg vil dog tilføje, at jeg betragter den skete forhøjelse som meget beskedent, og jeg er ikke sikker på, at denne 5 pct.s forhøjelse dækker andet og mere end de stigninger, der har været i omkostningerne det sidste år.

Dernæst har jeg bemærket, at selve rå-

dighedsbeløbet uforandret er 18 mill. kr. til byggelån. Konsekvensen heraf må jo blive, at færre ansøgere vil kunne opnå lån efter denne lovgivning — og det er beklageligt. Begrundelsen for den betydelige forhøjelse af rådighedsbeløbet, fra 10,5 mill. kr. til 18 mill. kr., som blev gennemført sidste gang, var jo netop den, at kun 60 pct. af de kvalificerede ansøgere kunne komme i betragtning; men naturligvis — når man skal vælge eet af to, vil jeg foretrække forhøjelsen af lånesatserne. Det må vel også være naturligt, at vi i den nuværende økonomiske situation ser på såvel de store som de små udgifter.

Jeg vil iøvrigt ikke lægge skjul på, at jeg stadig er noget bekymret med hensyn til byggelånenes utilstrækkelighed. Nu kan det godt være, at denne betragtning ikke kan gøres gældende generelt for hele landet; men jeg ved, at det i hvert fald i min hjemegn, på Als, ligger meget vanskeligt. Selvom bygherren har mulighed for at tjene et beløb ved eget arbejde, kniber det med at få pengene til at slå til, og bygmestrene er meget modvillige overfor dette usikkerhedsmoment. Jeg vil derfor mene, at det må være naturligt, at husmandsbrugskommissionerne under sådanne særlige forhold i vid udstrækning indstiller ansøgerne til maksimumsbeløbet, som, hvis lovforslaget gennemføres, bliver 23 000 kr. til byggelån.

Jordkøbslånene bliver jo ifølge lovforslaget uændret 1 200 kr. og — i særlige tilfælde — 1 800 kr. Her kan det ligeledes undertiden være vanskeligt at få pengene til at slå til, men også her kan det ligge noget forskelligt. Jeg ved godt, at beløbene fastsættes af ministeriet efter forud indhentet udtalelse fra jordlovsudvalget, og at jordlovsudvalget må være særlig sagkyndigt på dette område. Man hører undertiden det argument, at det ikke kan nytte noget at hæve disse lånesatser, idet det kun vil medføre, at prisen på byggegrunde i Vestjylland og andre steder, hvor den billige jord findes, automatisk vil stige til lånegrænsen. Dette vil jeg ikke bestride, men til gengæld mener jeg, at der også her må være begrundelse for i større udstrækning at yde maksimumsbeløbet: 1 800 kr.

Må jeg i denne forbindelse gøre opmærksom på et efter min opfattelse urimeligt forhold. Vi har i Sønderjylland en del præste-